

## פרשת וישב מחלוקת יוסף ואחיו

עיינ רש"י ורמב"ן לז,ב (ד"ה והוא נער וכו').

1. רש"י ד"ה "והוא נער" - מה קשה לרש"י כאן?
2. "את בני בלהה" וכו' - מה קשה לרש"י?
3. "את דבתם רעה" - למה רש"י כתב שיוסף הביא רק את דבתם של בני לאה?
4. נגד דברי רש"י האחרונים, הרמב"ן מביא שלש קושיות. מהן הקושיות?
5. עיינ במזרחי וגור אריה שמתרצים את קושיות הרמב"ן.
6. מבחינה תחבירית סוף הפסוק משמע כדברי הרמב"ן, למה?
7. מהי כוונת הרמב"ן כשהוא אומר "ושיעורו"? מה ההבדל בין המונח "ושיעורו" לבין "ופירושו" אצל הרמב"ן? דוגמה יפה שמראה את ההבדל - עיינ רמב"ן שמות יג,ט, ד"ה "והיה לך לאות".
8. הרמב"ן כאן מביא דוגמה נוספת לדרך פרשנות זו, מסוף פרשתנו (מ,ה) "ויחלמו חלום שניהם" וכו'. אמנם, רש"י שם מביא שני פירושים, בפירוש הראשון הוא מפרש כמו הרמב"ן כאן, ואחר כך רש"י מביא את דרשת חז"ל שאינו מקבל את הפרשנות הזו. מה מכריח את רש"י להביא את דרשת חז"ל שם? תחשוב!
9. הרמב"ן בפרשת לך לך (לעיל טו,יג) מביא עוד כמה דוגמאות לדרך פרשנות זו: בראשית לט,יז; מא,גז; שמות יב,טו; ישעיהו ב,כ; הושע ח,ב. לשם התרגיל, א) נא לכתוב את כל הדוגמאות שמביא הרמב"ן שם בצורה מסורסת. ב) בכל מקום יש לענות על השאלה: מהו הקושי שמכריח אותנו לפרש את הפסוק בצורה מסורסת?
10. בפירוש השני של הרמב"ן לפסוקנו הוא מפרש שיוסף היה תמיד עם בני בלהה ובני זלפה. מה ההבדל בין פירוש זה לפירוש רש"י?
11. לפי פירוש הרמב"ן כאן, למה בני לאה שנאו את יוסף? האם בני השפחות קנאו בו ביוסף?
12. דבתם רעה - למה כתוב דבה רעה לפי רש"י ולפי הרמב"ן? עיינ רש"י במדבר יד,לו ורמב"ן שם יד,לז. מה ההבדל בין "להביא דבה" ו"להוציא דבה"? עיינ משלי י,יח; במדבר יג,לב, ודברי הרמב"ן שם.
13. איך הרמב"ן מסביר את המלים: "והוא נער"?
14. לפי הרמב"ן למה כתוב "נשי אביו"? כמה פירושים הרמב"ן מביא לזה? עיינ רמב"ן לא,לג; מד,כז; מו,יט.

15. לפי רש"י, למה כתוב "נשי אביו" ולא 'נשי יעקב'? האם דברי הרמב"ן מסבירים

נקודה זו?

16. רמב"ן רואה שייתור הלשון בפסוק באה לשם הדגשה על מה שכבר נכתב, ולא לשם איזושהי משמעות נוספת. דוגמאות נוספות לזה תמצא ברמב"ן טז, ב-ג: "שרי אשת אברם...לאברם אישה"; כח, ה: "אם יעקב ועשיו"; לט, ח: "ויאמר אל אשת אדוניו"; מ, ז: "אשר אתו במשמר בית אדוניו".

17. בסוף דבריו, הרמב"ן כותב שלאחר מות רחל ולאה לקח את הפילגשים לנשים. למה לא לקחם לנשים בחיי רחל ולאה? עיין רמב"ן לעיל (טז, ב) ששרה נתנה את הגר לאברהם לאשה ולא לפילגש. אולם, אברהם לא עשה כן, והגר נשארה פילגש (עיין רמב"ן כה, ו). למה אברהם לא לקחה לאשה? ויתכן לומר דברים דומים כאן לגבי יעקב.

פרשת וישב  
מחלוקת יוסף ואחיו

סרסהו ופרשהו

9. דוגמאות:

בראשית לט, יז;

“בא אלי העבד העברי אשר הבאת לנו לצחק בי”  
העבד העברי אשר הבאת לנו, בא אלי לצחק בי

מא, גז;

“וכל הארץ באו מצרימה לשבור אל יוסף”  
וכל הארץ באו מצרימה אל יוסף לשבור

שמות יב, טו;

“כי כל אוכל חמץ ונכרתה הנפש ההיא מישראל מיום הראשון עד יום  
השביעי”

כי כל אוכל חמץ מיום הראשון עד יום השביעי ונכרתה הנפש ההיא מישראל

ישעיהו ב, כ;

“ביום ההוא ישליך האדם את אלילי כספו ואת אלילי זהבו אשר עשו לו  
להשתחוות לחפר פרות ולעטלפים”  
ביום ההוא ישליך האדם לחפר פרות ולעטלפים, את אלילי כספו ואת אלילי  
זהבו אשר עשו לו להשתחוות

הושע ח, ב,

“לי יזעקו אלו-הי ידענוך ישראל”  
ישראל יזעקו לי: אלו-הי - ידענוך!